

Veřejný ochránce práv
JUDr. Otakar Motejl

V Brně dne 6. prosince 2006
Sp. zn.: 545/2006/VOP/PJ
Vaše čj.: JMK 63255/2006

Vážená paní vedoucí,

oznamuji Vám, že jsem dle ustanovení § 14 zákona č. 349/1999 Sb., o veřejném ochránci práv, ve znění pozdějších předpisů, zahájil šetření ve věci podnětu Ing. F. K. , bytem (dále jen „stěžovatel“), který se týká problematiky postupu dle § 5 občanského zákoníku - poskytnutí ochrany pokojného stavu.

Odbor právní a organizační Krajského úřadu Jihomoravského kraje (dále jen „krajský úřad“) rozhodoval pod čj. JMK 63255/2006 o odvolání stěžovatele, které podal proti rozhodnutí odboru vnitřních věcí Magistrátu města Brna, jenž se žádosti stěžovatele ujal atrakcí ve smyslu ustanovení § 50 tehdy účinného správního řádu (zákon č. 71/1967 Sb.).

V úvodu bych chtěl podotknout, že pokud jde o samotný výsledek rozhodnutí vyhovět či nevyhovět žádosti stěžovatele o poskytnutí ochrany dle § 5 občanského zákoníku, zastávám stejný názor jako krajský úřad. Nesouhlasím však s částí (se samotným závěrem) odůvodnění rozhodnutí o odvolání. V odůvodnění je poměrně důkladně rozebráno, v jakých situacích je možné aplikovat § 5 občanského zákoníku včetně uvedení příkladů. Rovněž je zde konstatován nedostatek podmínek (podmínka zřejmosti) pro užití ochrany pokojného stavu. To vše považuji za správné. Samotný závěr, ve kterém je uvedeno, že použití § 5 občanského zákoníku je k ochraně obchodněprávních vztahů vyloučeno, za správný nepovažuji.

Přestože z věcného pohledu jde o zcela specifickou problematiku, která je upravena ve zvláštním zákoně s výslovně daným postupem a podmínkami, nelze, dle mého názoru, při odmítnutí poskytnutí ochrany dle § 5 občanského zákoníku argumentovat jeho vyloučením pro obchodněprávní vztahy. Mám za to, že občanský zákoník je třeba vnímat jako základní předpis pro úpravu občanskoprávních vztahů v širším slova smyslu, tedy i vztahů obchodněprávních. Ochrana pokojného stavu v obchodním zákoníku upravena není (neobsahuje vlastní speciální úpravu pokojného stavu), a právě proto se subsidiárně užije občanský zákoník, který ji obsahuje.

V daném případě bylo třeba při hledání důvodů odmítnutí poskytnutí ochrany vycházet z podstaty věci (přechodu akcií), která sama o sobě znemožňuje ochranu dle § 5 občanského zákoníku poskytnout. V tomto smyslu souhlasím zejména s argumentací krajského úřadu týkající se požadavku zřejmosti zásahu bez složitějšího dokazování.

Přechod akcií je obchodním zákoníkem velmi podrobně upraven. Jde o právní proces daný obchodním zákoníkem bez možnosti zásahu správního úřadu. V daném případě by bylo proto, dle mého názoru, možné argumentovat tím, že správní úřad

by neposuzoval stav pokojný, tedy konkrétní faktický stav, ale stav právní, o kterém přísluší rozhodnout soudu. Rovněž při rozhodování o možném opatření, které by vedlo k obnovení pokojného stavu, musel by správní úřad činit výklad obchodního zákoníku, který mu nepřísluší. Za takové situace není na místě ochrana dle § 5 občanského zákoníku.

Z historického pohledu připomínám jen tolik, že úprava § 5 občanského zákoníku vychází z úpravy obecného občanského zákoníku z roku 1811, která platila pro celé civilní právo (dnes tzv. právo soukromé). Ze současné právní úpravy nelze výkladem dovodit takový závěr, který by obchodní vztahy z aplikace § 5 občanského zákoníku vylučoval. Příslušnost správního úřadu k rozhodování dle § 5 občanského zákoníku je v případě obchodních vztahů dána, nicméně ve většině případů zřejmě nebude možné podnětům na poskytnutí ochrany vyhovět. Tak je tomu i v případě stěžovatele, kdy šlo nepochybně o zásah ex lege a jeho posuzování v rovině právní.

Závěrem opakuji, že ve výsledku souhlasím s názorem krajského úřadu, tj. nevyhovět žádosti stěžovatele, moje výhrady směřují k argumentaci o vyloučení ochrany pokojného stavu pro obchodněprávní vztahy.

Své vyjádření k uvedené věci mi prosím zašlete ve lhůtě do 20 dnů od doručení tohoto dopisu. Uveďte spisovou značku 545/2006/VOP/PJ.

Pro úplnost poznamenávám, že se v dané věci rovněž obracím na vedoucí odboru vnitřních věcí Magistrátu města Brna.

S pozdravem

Vážená paní

.....

vedoucí odboru právního a organizačního
Krajský úřad Jihomoravského kraje
Žerotínovo nám. 3/5
601 82 Brno

Údolní 39
602 00 Brno

tel: (+420) 542 542 888, fax: (+420) 542 542 112